

DECIZIE

24 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de Victor Turculeț
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Nadejdei Turculeț
împotriva lui Victor Turculeț cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și
partajarea în natură a bunurilor proprietate comună în devălmășie

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016 prin care a
fost respinsă cererea lui Victor Turculeț cu privire la amânarea examinării cauzei,
respinsă ca neîntemeiată cererea lui Victor Turculeț cu privire la repunerea în
termen a apelului, restituită ca tardivă cererea de apel a lui Victor Turculeț

constată:

La 29 octombrie 2010, Nadejda Turculeț a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Victor Turculeț cu privire la recunoașterea dreptului de
proprietate și partajarea în natură a bunurilor proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii a invocat că la 28 mai 1983, s-a căsătorit cu Victor
Turculeț, căsătoria fiind înregistrată de către Primăria or. Nisporeni, din care au trei
copii.

Menționează că prin hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 03 decembrie 2008
a fost desfăcută căsătoria, iar la momentul desfacerii căsătoriei nu a invocat
pretenții patrimoniale în speranța soluționării lor pe cale amiabilă.

Afirmă că în prezent, după mai multe discuții cu pârâtul cu privire la
partajarea averii, dânsii nu pot conveni la un numitor comun.

Cu referire la prevederile art. 19 Codul familiei, susține că în timpul
căsătoriei au dobândit bunuri proprietate comună în devălmășie și anume, casa de
locuit, teren construcție locativă și două loturi de casă din extravilan.

Menționează că nu există acte de înregistrare a dreptului de proprietate
asupra casei de locuit, însă consideră că este proprietatea comună a soților.

Afirmă că din momentul încheierii căsătoriei au început să locuiască la o mătușă a pârâtului, care le-a transmis bunul imobil menționat cu titlu gratuit în scopul de a o îngriji.

Relatează că pe parcursul conviețuirii în comun cu pârâtul, au refăcut capital casa de locuit, au schimbat podurile, ușile, au refăcut pereții, au mărit camerele, au amenajat o baie în interiorul casei, au construit o sobă și o anexă a casei sub formă de terasă.

Menționează că prin decizia Primăriei com. Vărzărești, r-nul Nisporeni nr. 7 din 27 octombrie 2000, pârâtului i-a fost repartizat în proprietate privată pământul cu o suprafață totală de 0,1693 ha, scopul repartizării fiind construcția locativă care se află pe acest teren și în care familia Turculeț locuiește.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 2, 19-21, 25-26 Codul familiei, art. 371, 373 Cod civil, art. 166, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, recunoașterea dreptului de proprietate asupra $\frac{1}{2}$ cotă – parte din casa de locuit, împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor, Nadejda Turculeț a solicitat admiterea acesteia, partajarea în natură a bunurilor proprietate comună în devălmășie, dobândite în timpul căsătoriei, determinând în proprietatea Nadejdei Turculeț:

- $\frac{1}{2}$ cotă – parte din casa de locuit situată în sat. Vărzărești, r-nul Nisporeni, conform actului expertizei tehnice și anume Partea I din Varianta I, compusă din: camera nr. 1 cu suprafața de 6,3 m.p., camera nr. 2 cu suprafața de 14,4 m.p., camera nr. 6 cu suprafața de 14,6 m.p., $\frac{3}{4}$ din terasa lit. a, II poartă, III gard de lemn, VI gard de plasă cu lungimea de 50,75 m, fântână, inclusiv $\frac{1}{2}$ cotă-parte din terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 0,08465 ha, precum și blocarea ușii între camerele nr. 2, 3, și 6, construirea unui perete la terasă.
- $\frac{1}{2}$ cotă – parte din terenul – grădină cu suprafață totală de 0,2 ha situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni, nr. cadastral 6052209019.
- $\frac{1}{2}$ cotă-parte din terenul – grădină cu suprafața totală de 0,15 ha situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni, nr. cadastral 6052104212.

Lui Victor Turculeț să-i fie determinate în proprietate următoarele bunuri:

- $\frac{1}{2}$ cotă - parte din casa de locuit situată în sat. Vărzărești, r-nul Nisporeni, conform actului expertizei tehnice și anume, Partea II din Varianta I, compusă din: camera nr. 3 cu suprafața de 11 m.p., camera nr. 4 cu suprafața de 9,1 m.p., camera nr. 5 cu suprafața de 4,3 m.p., $\frac{1}{4}$ din terasa lit. a, 1-garaj, 2-bucătărie de vară, 3 sură, 4 beci, I poartă, IV gard, VI gard, inclusiv $\frac{1}{2}$ cotă – parte din terenul aferent casei de locuit.
- $\frac{1}{2}$ cotă - parte din terenul - grădină cu suprafață totală de 0,2 ha situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni, nr. cadastral 6052209019.
- $\frac{1}{2}$ cotă-parte din terenul – grădină cu suprafața totală de 0,15 ha situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni, nr. cadastral 6052104212.

A mai solicitat și încasarea din contul pârâtului a diferenței de 3120 lei cu titlu de compensație bănească, precum și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 28 ianuarie 2013 a fost admisă acțiunea integral, împărțite bunurile proprietate comună în devălmășie a foștilor soți Nadejda Turculeț și Victor Turculeț după cum urmează:

Nadejdei Turculeț – $\frac{1}{2}$ cotă – parte din casa de locuit, conform concluziei actului expertizei, efectuată de OCT Nisporeni din 15 mai 2012 și anume, partea I din varianta I, compusă din:

- camera nr. 1 cu suprafața de 6,30 m.p., costul -3191 lei;
- camera nr. 2 cu suprafața de 14,40 m.p., costul – 7293 lei;
- camera nr. 6 cu suprafața de 14,60 m.p., costul – 7394 lei;
- $\frac{3}{4}$ din terasa lit. a – costul 1339 lei;
- II poartă – costul 1653 lei;
- III gard de lemn – costul 605 lei;
- VI gard de plasă cu lungimea de 50,75 m – costul 827 lei;
- fântână – costul 798 lei, bunuri în valoare de 23100 lei, inclusiv $\frac{1}{2}$ cotă - parte din terenul aferent casei de locuit ce constituie 0,08465 ha, în valoare de 1025 lei, în sumă de 24125 lei,

iar lui Victor Turculeț – $\frac{1}{2}$ cotă - parte din casa de locuit, conform concluziei actului expertizei, efectuată de OCT Nisporeni din 15 mai 2012 și anume, partea II din varianta I, compusă din:

- camera nr. 3 cu suprafața de 11 m. p., costul – 5571 lei;
- camera nr. 4 cu suprafața de 9,10 m.p., costul de 4609 lei;
- camera nr. 5 cu suprafața de 4,30 m.p., costul -2178 lei;
- $\frac{1}{4}$ din terasa lit. a, costul -447 lei, 1 garaj, costul – 7427 lei, 2 bucătărie de vară, costul – 4706 lei, 3 șură, costul – 1840 lei, 4 beci, costul – 1214 lei, I poartă, costul – 1653 lei, IV gard, costul – 267 lei, VI gard, costul – 827 lei, bunuri în valoare de 30739 lei, inclusiv $\frac{1}{2}$ cotă – parte din terenul aferent casei de locuit ce constituie 0,08465 ha, în valoare de 1025 lei, în sumă totală de 31764 lei.

La fel, s-a hotărât de a bloca ușile între camerele 2, 3 și 6 și a construi perete la terasa între părți.

A fost perceput din contul lui Victor Turculeț în beneficiul Nadejdei Turculeț diferența de 3820 lei.

A fost partajat terenul grădină situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni nr. cadastral 6052209019, cu suprafața totală de 0,2 ha, în valoare de 2422,10 lei, câte $\frac{1}{2}$ cotă – parte pentru fiecare, terenul grădină situat în com. Ciutești, r-nul Nisporeni nr. cadastral 6052104212, cu suprafața totală de 0,15 ha, în valoare de 1816,57 lei, câte $\frac{1}{2}$ cotă – parte pentru fiecare.

A fost perceput din contul lui Victor Turculeț în beneficiul Nadejdei Turculeț $\frac{1}{2}$ din cheltuielile de judecată ce constituie 1543,40 lei.

La 16 noiembrie 2015, Victor Turculeț a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea apelului și casarea hotărârii contestate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016 a fost respinsă cererea lui Victor Turculeț cu privire la amânarea examinării cauzei, respinsă ca neîntemeiată cererea lui Victor Turculeț cu privire la repunerea în termen a apelului, restituită ca tardivă cererea de apel a lui Victor Turculeț.

La 03 februarie 2016, Victor Turculeț a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia și casarea încheierii recurate.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține că a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul Ion Tîmbur, împuternicindu-l să reprezinte interesele, prin procura din 05 octombrie 2010, pe o perioadă de 3 ani.

Menționează că a plecat peste hotarele RM, după ce a eliberat avocatului procura.

Afirmă că la începutul lunii ianuarie 2012, a fost telefonat de avocatul Ion Tîmbur care l-a informat că în legătură cu modificarea art. 81 CPC, nu mai are dreptul să participe la examinarea cauzelor în baza procurii, fiind necesar de a semna împuternicirile acordate în mandat.

Indică că fiind nemulțumit de serviciile prestate de avocatul Ion Tîmbur a refuzat semnarea mandatului pentru a-l împuternici în continuare să-i reprezinte interesele în instanțele judecătorești.

Remarcă că a rugat un vecin și o rudă să-l anunțe în cazul în care va primi citație de la instanțele de judecată, din spusele cărora în perioada 01 ianuarie 2012 – luna octombrie 2015, dânsul nu a fost citat la domiciliu de instanțele de judecată.

Remarcă că pricina civilă a fost examinată în lipsa sa, el nefiind citat despre data, luna, anul și locul examinării cauzei, încălcându-se astfel prevederile art. 102, 104, 105 CPC.

Menționează că atât instanța de fond, cât și de apel au încălcat prevederile art. 108 CPC.

Afirmă că despre existența hotărârii primei instanțe a aflat la 13 noiembrie 2015, când i-a fost eliberată în baza cererii depuse în aceeași zi.

Remarcă că din materialele dosarului a constatat că avocatul Ion Tîmbur, în lipsa împuternicirilor acordate, din 01 ianuarie 2012 a participat la examinarea cauzei în instanțele de judecată.

Consideră că instanța de apel, respingând cererea de amânare a ședinței, i-a încălcat dreptul la apărare, deoarece avocatul Tudor Barbă este antrenat în alt proces de judecată.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost recepționată de către avocatul recurentului Tudor Barbă, la 29 ianuarie 2016, fapt confirmat prin recipisa anexată (f. d. 190).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele cauzei, prin încheierea din 19 ianuarie 2016, Curtea de Apel Chișinău a dispus respingerea cererii lui Victor Turculeț cu privire la amânarea examinării cauzei, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea lui Victor Turculeț cu privire la repunerea în termen a apelului și a fost restituită ca tardivă cererea de apel a lui Victor Turculeț depusă împotriva hotărârii Judecătoriei Nisporeni din 28 ianuarie 2013.

La adoptarea acestei soluții instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs reține ca justificată concluzia instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către Victor Turculeț, în afara termenului legal.

Astfel, conform prevederilor art. 362 alin. (1) CPC termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, se constată că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Nisporeni a fost pronunțat la 28 ianuarie 2013, prin urmare termenul de 30 zile pentru depunerea cererii de apel, prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, a expirat la 27 februarie 2013.

Cu toate acestea apelul împotriva hotărârii menționate a fost depus de către Victor Turculeț numai la 16 noiembrie 2015, prin urmare cu depășirea termenului legal.

Instanța de recurs relevă că, deși dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat în lipsa lui Victor Turculeț, faptul dat nu influențează termenul de depunere a apelului în termenul prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, deoarece din

actele dosarului rezultă cert că în ședința de judecată din 28 ianuarie 2013 a fost prezent avocatul acestuia Ion Tîmbur, fapt confirmat prin procesul – verbal al ședinței de judecată (f. d. 136).

La acest segment, instanța de recurs remarcă prevederile art. 75 alin. (4) CPC, care expres prevăd că actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Or, procura din 05 octombrie 2010, anexat la materialele pricinii, denotă incontestabil că Victor Turculeț a acordat avocatului Ion Tîmbur inclusiv, și împuternicirile cu privire la contestarea hotărârilor judecătorești cu apel și recurs, procura dată fiind valabilă pe un termen de trei ani, adică până la 05 octombrie 2010 (f. d. 17), la 26 decembrie 2012 fiind eliberat și mandatul pe numele avocatului Ion Tîmbur (f. d. 116).

Instanța de recurs reține ca lipsit de suport legal argumentul recurentului precum că, fiind nemulțumit de serviciile prestate de avocatul Ion Tîmbur, a refuzat semnarea mandatului pentru a-l împuternici în continuare să-i reprezinte interesele în instanțele judecătorești.

În susținerea acestei opinii se vor reține prevederile art. 255 alin. (1) lit. b) Cod civil care indică că valabilitatea procurii încetează în cazul anulării de către persoana care a eliberat-o.

În același timp, art. 256 Cod civil prevede că persoana care a eliberat procura este obligată să informeze despre anularea și încetarea valabilității procurii pe cel căruia i-a eliberat procura și pe terții cunoscuți de el cu care reprezentantul urma să contracteze.

Victor Turculeț, însă, contrar prevederilor legale menționate, nu a prezentat instanței de judecată probe care ar confirma că a informat avocatul Ion Tîmbur despre anularea și încetarea valabilității procurii eliberate, precum și instanța de judecată în procedura cărei se afla examinarea pricinii date.

Mai cu seamă se va menționa că însuși recurentul în cererea de recurs nu a negat faptul că dânsul cunoștea despre existența și examinarea prezentului litigiu în instanța de judecată.

De altfel și susținerea recurentului că dânsul a împuternicit careva vecin și rudă să verifice parvenirea citațiilor de la instanța de judecată, din spusele cărora în perioada 01 ianuarie 2012 – luna octombrie 2015, dânsul nu a fost citat la domiciliu de instanțele de judecată se combate cu materialele pricinii, la care este anexat avizul de recepție, la domiciliul lui Victor Turculeț, a citației pentru ședința de judecată din 17 decembrie 2012 în prima instanță, aceasta fiind recepționată la 05 decembrie 2012 (f. d. 99).

Astfel, este indubitabil că Victor Turculeț a cunoscut despre existența și examinarea prezentului litigiu în instanța de judecată, prin urmare acesta trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele de procedură în

conformitate cu prevederile legale, inclusiv și prin depunerea apelului în termenul legal.

Mai mult că conform încheierii nr. 182-291/14 din 07 august 2014 privind proceduri de executare, procedura de executare intentată în baza titlului executoriu emis de Judecătoria Nisporeni prin care s-a dispus partajul bunului imobil, proprietate comună în devălmășie a foștilor soți Victor Turculeț și Nadejda Turculeț, a fost încetată în legătură cu executarea integrală (f. d. 151, 155).

Distinct de cele menționate mai sus, se atestă legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016, prin care a fost respinsă cererea lui Victor Turculeț cu privire la repunerea apelului în termen, ca urmare și restituirea cererii de apel.

Or, instanța de apel, prin prisma dispozițiilor art. 116 CPC, care prevede că persoanele care, *din motive întemeiate*, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, corect a constatat că motivele invocate de către acesta în susținerea cererii cu privire la repunerea în termen a apelului nu pot fi reținute ca întemeiate, nefiind prezentate probe incontestabile în confirmarea imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege.

Iar admiterea spre examinare a unui apel tardiv, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenție și ar încălca dreptul intimitei la un proces echitabil.

În susținerea acestei concluzii vine și jurisprudența constantă a CEDO care statuează că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (hotărârea din 18 iunie 2008 pe cauza SRL Dacia versus Moldova, cererea nr. 3052/04, § 77).

Instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată este compatibilă și cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în prima instanță și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Pe cale de consecință, se va reține ca lipsit de suport legal și argumentul recurentului Victor Turculeț în sensul că respingând cererea de amânare a ședinței, instanța de apel i-a încălcat dreptul la apărare, or acesta nu a confirmat prin probe veridice, în ședința instanței de apel, angajarea avocatului pentru acordarea asistenței juridice, precum și faptul că persoana dată este antrenat în alte ședințe de judecată.

Față de cele ce preced și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de Victor Turculeț.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Nadejdei Turculeț împotriva lui Victor Turculeț cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și partajarea în natură a bunurilor proprietate comună în devălmășie

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță